

Lumea Universitară

REVISTĂ CULTURALĂ BILUNARĂ

FONDATOR: CENTRUL STUDENTESC „PETRU MAIOR“

Abonamentul;
Pe an 72 Lei
Pe 1/2 an 40 Lei
Exemp. 3 Lei

Secretar de
redacție: M.
Macavescu

APARE SUB ÎNGRIJIREA UNUI COMITET

SUMARUL:

1. „Lumea Universitară“	. Câteva cuvinte
2. D. CĂLUGĂREANU	. Franța și cultura românească
Rectorul Universității din Cluj	
3. Dr. I. IACOBOVICI	. Anul 1 și anul 1922
Prof. universitar la Cluj	
4. I. AGĂRBICEANU	. Marele învățat
5. Din Petőfi. — I. Tolan	. Pusta în iarnă
6. Ion C. Roboșanu	. Ilarie Chendi la societatea „P. Maior“
7. E. Hulea	. Tradiția noastră
8. Gh. Bănuțiu	. Phidias și Michelangelo, după Rodin
9. Adam Popa	. Studenții și politica
10. G. Belea	. Internaționalismul intelectual
11. M. Mothe	. Viața Universitară în Franța
12. Henry Bordeaux	. Studenta franceză
13. Jaromír Kopeski	. Viața Universitară în Cehoslovacia
14. C. A. Ashley	. Viața Universitară în Anglia
15. M.	. <i>Viața Universit. internațională</i>
16. * * *	. Studenții români în străinătate
în Anglia
17. * * *	. Epoca centenarelor
18. * * *	. <i>Cronica</i>
19. Redacționale, Administrative	

Bibl. Univ. Cluj

Nr. 393/1934

Redacția și administrația Str. Avram Iancu No. 11. Cluj.

„Lumea Universitară“

are asigurată colaborarea profesorilor de Universitate, scriitorilor, publiciștilor și studenților din țară și străinătate.

Citiți revistele:

„Viața Studențească“ care apare în București.

„Gândirea“ din Cluj.

„Viața Românească“ din Iași.

„Revista Sănătății“ din Cluj.

„Ramuri“ din Craiova.

„Flacăra“ din București.

„Cele Trei Crișuri“ din Oradea-Mare.

„Ideia Europeană“ din București.

„Transilvania“

„Sburătorul Literar“ din București.

„Cosinzeana“ din Cluj.

„Convorbiri Literare“ din București.

Fondator:
Centrul studențesc
„P. Maior“

Lumea Universitară

Revistă culturală bilunară

Apare sub îngrijirea unui comitet

Secretar de
redacție: Mihail
Macavescu

ABONAMENTUL 72 Lei pe an, 1/4 an 40 Lei

EXEMPL. 3 LEI

Redacția și administrația Cluj, Str. Avram J. 11

Câteva cuvinte

Tradiția ne obligă să spunem ceva despre rostul apariției acestei reviste și drumul pe care va merge.

S'ar putea spune că e de ajuns cuprinsul acestui număr ca să se vadă ce rost are apariția „Lumei Universitare“. Totuși vom adăoga și cele câteva cuvinte necesare unei lămuriri mai depline.

Mai întâi ținem să amintim că în celelalte țări culte, fiecare universitate își are publicația ei periodică scrisă de studenții, titrații și profesorii acelei universități. Că scriu profesorii și studenții la acele publicațiuni și că le citesc nu e de mirare. Ansamblul cultural e asigurat mai bine în felul acesta.

Dar ceiace ar mira la noi, este faptul că titrații, foștii studenți ai acelor universități, mai păstrează pe calea aceasta contactul cu universitatea. Că aceasta e folositor intelectualității e dela sine înțeles.

În adevăr, cine nu observă izolarea în care se găsește viața culturală generală față de cea universitară! Or, în genere se recunoaște că în cea mai mare parte isvorul vieții culturale este universitatea, nu numai în ceiace privește personalitățile creatoare de cultură, dar chiar ca metode de a lucra.

Iar în ceiace privește știința pură, inutil să amintim că

apartine aproape exclusiv universității.

E drept că în publicațiunile zilnice se vede din când în când câte ceva relativ la cele spuse mai sus, însă se pierd în noi-anul de fapte mari și mici. Și mai ales lipsește cristalizatorul care să completeze și să facă legătura acelor știri insuficiente și sporadice cari răzbat prin zidul de izolare dintre viața universitară și marele public.

Această viață universitară ne propunem noi s'o oglindim în paginile acestei reviste, înregistrând diferitele manifestări în legătură cu mediul cultural și social. În acest scop facem apel la toții intelectualii precum și la marele public să ne sprijine în acțiunea noastră, care credem, că nu poate strica nimănui.

În ceiace privește drumul pe care îl va urma revista, e destul să spunem că va fi o tribună liberă și obiectivă. De altfel, credem că expresia reală a programului va fi chiar materialul ce va publica.

Cu aceste câteva cuvinte spuse, credem că singura datorie care ne mai rămâne de îndeplinit, este ca prin activitatea noastră să arătăm că am pornit pe drum bun. Rămânând în limitele modestiei ce ni le impune resursele de cari dispunem, ne vom de silința să justificăm apariția noastră.

„Lumea Universitară“.

Franta și cultura românească

de D. CĂLUGĂREANU,
Rectorul Universității din Cluj.

Că România veche a avut, și are, legăturile culturale cele mai strânse cu Franța, asta o știe oricine. Că bărbații politici cei mai de samă și savanții cu care ne mândrim s'au format tot în Franța, iarăși o știe oricine. Și nu e o întâmplare sau un gust caprițios al Românului de a se simți atras către Franța și de a preferi cultura franceză. E ceva mai serios. E afinitatea de rasă și afinitatea intelectuală înăscută care apropie pe Român mai mult de Francez de cât de oricare altă rasă. Francezii știu și ei acest lucru; și-au dat seamă de el încă de pe timpul lui Napoleon III. și au înțeles încă de atunci că ori care ar fi distanța care desparte pe Români de Francezi, aceste două popoare latine vor continua să rămână unite cu sufletul.

Nici alianța noastră cu Austro-Ungaria și Germania n'a putut zd-runcina simpatia reciprocă dintre aceste două popoare. Și unii și alții erau convinși că această alianță e nenaturală și nu putea să dureze. La 1916 s'a văzut limpede că „sângele apă nu se face“ și atunci au înțeles Francezii ce interes mare au ei de a strânge și mai mult legăturile culturale cu celelalte națiuni latine din Europa. De unde mai înainte nu se interesau de cât de ceia ce se face acasă la dânsii, după război au început să se uite și la cele ce fac popoarele latine amice. Iar dacă din cauza războiului, unele din ele au ajuns la o situație economică neprimnică, Franța caută, pe cât poate să le vină în ajutor. Și nu e numai Franța oficială care caută să ușureze situația prietenilor ei, ci chiar Franța neoficială, pătura cultă franceză, care cere de la cea oficială să facă tot ce poate pentru a ajuta pe amicii mai greu loviți.

Așa se face că avem astăzi în învățământul nostru secundar și superior atâtea profesori francezi. Așa se face că țara noastră a devenit obiectul de studiu a celor mai renumiți învățați francezi. Așa se face că sub imboldul opiniei publice din Franța, parlamentul francez a votat o sumă însemnată pentru ajutorarea studenților români din Paris, care duc o viață extrem de grea din cauza deprecierei leului.

Dacă pe lângă acestea, mai punei la socoteală că mulți editori francezi au pus la dispoziția Universităților și Bibliotecelor noastre cărți și reviste, cu favoarea ca ele să fie plătite când leul își va ajunge cursul normal, atunci puteți înțelege pe deplin sacrificiile făcute de poporul francez ca să întărească relațiunile culturale cu Români.

De aceia în cel dintâi număr al revistei studenți or din Cluj, avem datoria să aducem în mod public prinosul adâncii recunoștinți a profesorilor și studenților Clujeni către întreg poporul francez care face atâtea sacrificii pentru cultura noastră.

Anul I. și anul 1922

de Dr. I. IACOBVICI,
prof. Universitar la Cluj.

Pământul vechii Iudei, așezat în drumul civilizațiilor, a fost locul de încrucișare, a celor trei civilizații a lumii vechi.

Pe aici era legătura între civilizația asiriană, cea africană și mai târziu cea greco-romană. Pământul sărac al Judeiei nu putea să hrănească poporul care-l locuia. Fenicienii mai aproape de mare și mai întreprinzători au străbătut repede tot-lungul Mediteranei și probabil au trecut și în Atlantic. Această vastă legătură pe apă, a permis fenicienilor să cunoască toate civilizațiile timpurilor de care s'au folosit și bășinașii.

Administrația a tot puternică a Romanilor începea să se clatine. Ici colo apăreau semnele unei lumi noi. Puternica organizația romană se tocise în cursul veacurilor și energia vitală a poporului roman se apropia în mod fatal de sfârșit.

Lumea căuta noi forme de organizare socială. Era și firesc și omenesc. Instabilitatea naturii omenesci o împinge totdeauna să caute mai binele și noul.

Civilizația romană ridicase la maximum formula rigidă a materialismului, pentru a cărei realizare

își dăduse o organizare unică, de o perfecțiune și de o putere pe care nimeni n'a ajuns o până azi.

Nu mai idealismul civilizației grecești mai persista întrucâtva.

Lumea căuta ceva, mai înalt mai intelectual, mai spiritual, în felul acestor ideile marilor filozofi începeau să germineze.

Pământul Judeiei sărace, locul de încrucișare a tuturor civilizațiilor, era menit, trebuia să dea naștere unei concepțiuni sociale noi.

Fariseismul, care încerca să susțină lumea veche, neputând pricepe toată înălțimea filozofiei grecești o interpreta în chip greșit, preparând astfel și mai bine terenul pentru mare a transformare. Toate încercările lor sofistice duceau la rezultate contrarii celor așteptate de ei.

Omenirea sătulă de materialismul vechilor așezări, umbra setoasă după ideal. Atunci apare cineva, care definește idealul, care-l face simpatic prin pilda unei vieți fără prihană. Prin graiu cinstit, înțeles de toți, le arată idealul și le dovedește desertăciunea preocupărilor materiale.

Ei spune să uităm lutul din care suntem făcuți și să ne ridicăm sufletul. Prin ridicarea sufletului noi putem ajunge Dumnezeuirea. În locul urei, el propovăduiește dragostea. În locul luptei, el îmbie pacea. În locul schingiunii el pune iertarea și îndreptarea. Prin învățăturile lui, el vrea să pună pe om acolo unde omul trebuie să stea. Insa oamenii nu l'au înțeles, căci el a vrut să-i pue mai sus decât unde ei pot să stea.

Totusi, învățătura lui Dumnezeuiască a prins și s'a îniiins, dar lupta dintre spiritul divin și materia demonică continuă. Pentru învățătura lui Dumnezeuiască, oameni l'au pus pe cruce și l'au aruncat cu pietre. Și multă vreme cei ce făceau ca dănsul, au pătimit la fel. Și mai târziu după 1922 de ani de durere și suferință, oamenii tot n'au înțeles nimic, căci s'a spânzurat, s'a ars și s'a chinuit în numele lui.

Și azi, apostolii vremii noastre samănă ura. — Ei nu mor pe cruce pentru ideile lor. Ei pun pe cruce pe cei ce nu le primesc și la umbra codrilor de cruci, pe care omenirea moare, ei se desfătează și ridică immuri de slavă lutului.

Învățăceii vremii noastre au lăsat toiagul și vezmântul sdrențaros al celor vechi. Ei să îmbracă după vreme și loc și ori unde ajung nu seamănă decât plămă și dihonie.

Pe când acum 1922 ani, El creia, El zidea o omenirei nouă pe dragoste, azi apostolii vremii noastre umbliă cu făclia în mână să dea focului totul. Cu dragostea omenirei în flăcări ei și numai ei să înalță, pe când cei mulți doritori și setoși de ideal, hrănesc pârjolul, iar apostolii vremii noastre rânjesc diabolic. Și lutul lor se zguduie în spazme de izbândă, când focul mistue idealul omenesc.

Marele învățat

Unui prieten tînăr de tot.

de I. AGĂRBICEANU.

Toată ziua tîmbăli prin casă. De încerca să citească, șirele din carte se amestecau; încercând să scrie mîna'l tremura și penița zgăria pe hîrtie hierglife; de se plimba, îi veneau amețeli. Zăcări când pe un divan, când pe scaun și abea aștepta să vină sara să se culce. Aproppria șeptezeci de ani și peste zi nu durmise niciodată. Dar, în seara aceea, nu-i veni somnul. De săptămîni simțea cum îi scad puterile. Nu se plîngea, și nici n'ar fi avut cui. Marele învățat trăia singuratic.

Se zvârcolea în pat și oasele bătrîne îi împungeau. Se gîndea, și gîndurile i-se risipeau. În privirile lui limpezi până acum, se zbăteau ape turburi. Intr'un târziu adormi.

Nu-și putu da seama cît va fi dormit, când auzi o bătăe în geam. Nu-și putea da seama dacă visează sau e treaz. Era așa de bătrîn și așa de obosit!

Trase cu urechea, și, la a treia bătăe, întrebă:

— Cine e acolo?

— Deschide!

— Dar cine ești și ce cauți noaptea la mine?

— Nu e noapte și nu este zi. Nu există decât legi și împlinirea lor: porunca.

— Dar cine ești?

— Împlinitoroa unei porunci. Deschide-mi! Sânt Moartea. Nu mă așteptai?

— Da, te așteptam. Am simțit de mult apropierea ta.

— Cu atît mai bine. Vom sfârși mai repede. Cu acela care nu mă așteaptă sunt nevoită să mă lupt cumplit. Dar nimeni nu se poate lăuda că m'a biruit.

— Da, sunt gata să te urmez. Dar am o rugămintă: să mă lași să amc dimineața.

Pusta în iarnă

an. P. 103.

Pustie'i pusta acum de bună seamă,
Căci toamna'i gazdă rea fără de seamă,
Ce-adună'n vară
Și în primăvară
Ea ușuratecă le prăpădește,
Că iarna numai urma le găsește.

Nu's turme și nici clinchete pe-afară,
Nici fluer de păstor în făpt de seară,
Și-au amuțit
De-atât doințit
Și pasări și cărștii 'n tarba de-astă vază
Și și tac și grierii suspinul de viăzăr.

Hotărul nins e-o mare 'ncremenită
Și zboară soarele pe jos, ca pasărea trudită,
Mlop, de ani
Dușmani
El trebui să s'aplece ca să vadă,
Și mult să vadă n'are ce 'n pustia smăzăr.

Coliba'i goală și'i pustiu conacul
Și vitele își fac cu fânul placul,
La fghlab un junc
Se joacă prunc,
Și pare că ti vine mai cu cale,
Să se adape-afară 'n vale.

Își la tutunul, sluga, de pe grindă,
Îl tae și își scöute, s'o aprindă,
Luteava din tureac,
O nuple, și pic-pac
Tot pârde, iar stă și iar se școală
Și căută de iesle-de e goală...

Și apoi și crămpetele sunt toate mute,
Hăhătu, hangită, doarmă pe 'ntrecute,
Ori pot săzvădă
Chela 'n gără,
Că nu se 'ndreaptă oște încoace, —
Cu nea bat vânturi drumul cum le place.

E lîmea vânturilor și-a furtunii,
Se zbengite acestea 'n susu lunii,
Iar ceastălaltă rea,
Cu ochi de foc, în șea,
Gonește și zăpada se incrunță,
Cu fulgere s'aruncă și-o infrunță.

Spre seară, când s'astămpără trudite,
Trec cețuri palide pe câmp, mocnite,
Și ascund
Pe jumătate, 'n fund,
Tâharu 'n șea, întins pământului,
Cu lăptănapoi și corbi de-asupra lui.

Ca un monarh, din jură celălă,
Se nită dela grăniță 'neruntat.
Bătrânul soare
Din margine de zare
Și când să vadă și cellalt hotar
I-a și căzut din cap coroana iar.

Trad. Isăia Tolan.

Afară se auzi un răs de hărcă.
— Cred-am că ești mai deosebit decât alții. Numele tău nu e al unui om de rând. Știința ta e cunoscută în lume. Erai numit „marele învățat”. Și iată tu n'ai alt cuvânt să mă înfămpini, decât ceilalți. Vecinica dorință: încă o zi, încă un ceas. Spune-mi ce vrei? Ai să isprăvești o carte nouă?

— Nu! Măna'mi-tremură și nu mai pot scrie.

— Vrei să-ți adaugi un lucru nou colecțiilor tale?

— Nu. Ochi mi-au slăbit și nu mai pot deosebi nuanțele fine ale lucrurilor.

— Vrei să încerci o nouă combinație chimică? Poate secretul vieții eterne? Știu că oamenii erau gata să aștepte dela tine așa minune.

Bătrânul zămbi, El zise:

— Nu există nici moarte, nici viață ci numai legi vecinice și implinirea lor: porunca.

— Ai poate de încasat bani dela editorii tăi?

— Nu!

— Vrei să apuci lumina zilei să-ți faci testamentul? Știu că nu ți l-ai făcut. Dar poți să mă însoțești și fără să-l fi scris: n'ar avea pentru ce să se bată moștenitorii.

— Ți-am spus pentru ce te rog să mă aștepți câteva ceasuri: vreau să apuc dimineața.

— Nu pricep ce poți avea cu dimineața când tu esti în pragul înserării.

— Dimineața voi fi mai tare. Simt asta. De săptămâni n'am mai putut eși pe câmp. Dimineața voi putea.

Hărcă răsă din nou.

— Te pricep. Spune-mi ce vei face pe câmp? Vei sorbi vieța din natură, te vei înzdrăveni și-nt vei da cu piciorul?

— Nu! Voi contempla cerul și pământul.

— Cerul și pământul?

— Da. Florile și ierburile câmpului.

— Te vei apuca din nou să aduni exemplare pentru colecțiile tale?

— Nu. Le voi vorbi încet, le voi mângăia și le voi săruta. Voi sta de vorbă cu vântul și cu raza de soare. Voi asculta cum țără greier în iarbă și cum cântă paserile în frunziș. Mă voi delecta în susurul izvoarelor și în aroma amețitoare a câmpului. Vreau să mă mai închin odată dimineții.

— Da. Te pricep! Vrei să sorbi viață din viața ei. Dar' e zadarnic: ești un vas bun pentru a se sfărma, nu vei mai putea ținea nimic în tine. Zadarnic mai vrei să trăiești.

Bătrânul oftă.

— Dar' nu mă înțelegi! Nu vreau să mă pregătesc pentru viață, ci pentru moarte.

— Pentru mine?

— Da, pentru tine. Vreau să-ți fiu o sarcină ușoară.

— Dar' spunei că ești gata la drumul cel din urmă; că mă simțai aproape.

— Te simțeam și te simt. Dar te rog să mă ascuțați: vreau să mor unde m'am născut.

— Cum? Te-ai născut pe câmp?

— Da, în mijlocul naturii.

— Într'o dimineață?

— Da, într'o dimineață! Ascultă-mă dacă mai poți zăbovi o clipă. Eram tânăr și mintea mea străpungea cerul. Trecusem prin școli, întrasem în viață, și oamenii erau niște pitici pe lângă mine. Lumea mă proslăvea. Dar eu eram tăcut și trist, și mă ucidea singurătatea. Mă simțeam singur în univers și blestemam existența. Bucuros m'aș fi schimbat într'o piatră din marginea râului, sau într'un colț de stâncă din creerii munților. Nu aveam milă de oameni, cum nu aveam de mine însumi. Mă disprețuiam pe mine, îi disprețuiam pe ei; îmi băteam joc și de mine și de ei. Și nici, o mângăere nu aveam dintr'asta, dimpotrivă mă simțeam mai singur și mai părăsit.

După un șir întreg de nopți de insomnie, într'o dimineață, în zori de zi, am eșit pe câmp. Capul îmi vuia de pustiul rămas în mine după ce m'am cufundat atâtea nopți în cercetarea legilor naturii, după ce descoperisem altele noi iar la spatele lor nu dădusem decât de un gol tot așa de mare ca și cel din mine însumi.

M'am trântit în ierbă grea de rouă. Păsările ciripeau în crânguri. Părășul murmură în trestiiș. Găze zmălate se trezeau alene pe la tulpina firicelelor de iarbă. Cicoarea își deschidea pleoapele albastre către soare. Florile, cu capete plecate de-asupra fânețelor, dormitau încă. Boare lină, aromată adia încet. Priveam, ascultam, miroseam, când de-odată o spaimă cumplită mă cuprinsă: începu sem să vorbesc cu iarba, cu florile, cu vântul. Unul nespuse de puternic se trezia în mine. Mă țineam strânic să nu mă dărâme. Dar simții în grabă că nu aveam de ce să mă tem: Eram eu însumi, pe care nu m'am cunoscut mai înainte. O bucurie nemărgenită mă cuprinsese și simțeam cum mă risipesc în văzduh, în apă, în flori, în vânt, în lumină, eram o zea din armonia universală. Și'n noi în toți, în tot ce exista, nu era decât o singură lege, adevărată o singură cerință, și împlinirea acestei legi: supunerea la poruncă. Iar deasupra noastră a tuturor simții cu spaimă și cu dragoste mare pe acela ce

alcătuisese legea, căci ea nu este decât voința lui.

Nu mai eram singur. Acum se umpluse golul din mine și dela spațele legilor naturii. Acum înțelegeam. „In dimineața aceea m'am născut.”

Bătrânul tăcu.

Hârca deafară, dela geam, dărdăia din dinți. Trăgea mereu mătâni până la pământ și oasele ei sūnuu sec.

— „Mărire Lui; Mărire Lui” șoptea meren ca o babă ce bate des mătâniile.

— „Iată pentru ce te rog să mă lași să apuc dimineața”, zise marele învățat.

— Să mori unde te-ai născut.

— Da. Și să mor, în suflet cu cine m'a născut.

— Slavă stăpânului în veci! dărdăia hârca deafară.

— Vreau să-ți fac și ție un bine. N'o să ai de lucru cu mine. Voi muri atunci ușor. Tu ești bătrână și ruptă de poverile ce-ai purtat în

cârcă. Eu voi fi ușor; ușor ca un fulg, ușor ca o rază de soare, ușor ca ciripitul ciocârlii.

Afară se auzi o trosnitură: hârca își ridică aripile-i negre și-i trosni scheletul.

— Cu El în suflet! Tu ești viu și nu poți să mori. Tu vei muri rămânând viu, tu ești mort și nemuritor.

Un vâjeit ca de niște uriașe aripi de aschii se auzi afară. Un vânt turbat se porni în noapte. Moartea zburase.

Dimineața marele învățat fu găsit țeapăn și rece în patul lui. Singura slugă ce avuse se înspăimântă văzându-l: murise fără lumânare. Dar spaima îi trecu în grabă: fața bătrânului întreagă părea luminată de soare. Nici când nu l-a văzut așa senin. Și seninul acesta îi făcu atâta bine încât uită că are mort în casă, și începu să cânte încet un cântec luminos și gădilitor de primăvară.

I. Agărbiceanu,

Ilarie Chendi la Societatea „Petru Maior“

Vrafurile de hârtii îngălbenite și dosarele cu scoarțe înecate în praf din Arhiva Societății studentesti budapeștane — scot la iveală unele gânduri și fapte cu totul necunoscute până acum. Reconstituirea trecutului după aceste file cari dorm uitate în cartioanele lor, cari constituiesc pentru noi o adevărată comoară, — este o datorie pentru studenții Universității Clujene.

Cine s'ar fi gândit, sau mai precis, cine din inițiatorii singurei noastre publicații periodice în care s'a sărbătorit nu știu câți ani dela moartea vajnicului critic care a fost ardeleanul Ilarie Chendi, — s'a gândit că omul acesta și-a început activitatea literară încă din primii ani de universitate la Budapesta? Nimic în numărul comemorativ al „Hienei” din 12 Septemvrie 1920 închinat lui, nimic despre interesul pe care cel ce a scris „Inceputurile ziaristice noastre” îl arăta încă de pe atunci publicațiilor periodice.*1) Nimic despre gândurile ce-l munciau încă dela Budapesta pe cel care a fost unul din întemeietorii „Sămănătorului”.

*1) Înainte de a veni la Budapesta, pe când nu era decât elev al Seminarului teologic din Sibiu, Chendi redactase deja revista poligrafică „Musa română”. Vezi Al. Sadi-Ionescu: „Tovarăși de muncă dispăruți”: II. Cheudi, în „Lui Ion Biau”. Buc. 1916.

Filele de procese verbale ale studenților budapeștani ar putea contribui cu ceva la lămurirea începuturilor literare ale celui ce-a fost colaboratorul constant al „Tribunet” autorul „Preludiilor” și „Impresiilor” și primul nostru foiletonist.

Numele lui Ilarie Chendi apare pentru întâia oară în registrele societății studenților români dela Budapesta în toamna anului 1894, când e „aclamat” ca președinte al „Comisiei literare”, loc de onoare în care e reales în fiecare an scolar următor, până la terminarea (?) celui al 4-lea an de filozofie, 1897—8. Activitatea desfășurată de către această comisie în timpul președinției lui, pare mai vioaie și mai rodnică decât în anii precedenți, decât mulți din cei cari urmează chiar.

Pentru întâia oară la „Petru Maior”, Chendi pune chestiunea unei reviste „tipărite și publice”, redactată de către studenți și care să se adreseze publicului mare. Societatea avusese și până atunci o „foaie”, acea „Roză cu ghimpi”, care începuse să apară încă la 1876 „scrisă într'un exemplar de două ori pe lună”, în care „se publicau lucrările mai de valoare cetite în ședințele societății și care „afară de partea științifică-literară avea și partea comică cu glume luate de regulă din cercul studențesc și uneori cu tablouri foarte frumoase” cum ne asigură un cercetător mai vechiu al arhivelor.

Lui Chendi i-se părea însă că a-

ceasta nu e de ajuns. „Foaia” societății se vede că nu-l mulțumia deloc. Lui îi trebuia altceva. Și iată ce anume — ne spune el în raportul către comitetul societății, pe care l'iscălește mândru „presedintele comisiunii literare și Redactorul foaiei”: „... aflăm de bine a accentua încă odată necesitatea imperativă a edării unui jurnal carele să fie așa zicând un deposit al produselor spirituale întregii tinerimi române, prin care nouă să ne dobândim popularitate, simpatia românilor, iar poporului nostru să-i dăm un ajutor mai mult la perfecționarea și cultivarea limbii și a caracterului sau. Un alt scop este dobândirea unui centru comun în giurul căruia să se grupeze interesele întregii tinerimi române. Foaia care deocamdată va fi mensuală, are să fie de un caracter științific literar, cuprinzând articli din toate branșele științei, din literatură, popoarelor, *date asupra activității diferitelor societăți studențești.*”) în sfârșit o cronică și o parte humoristică și eventual și alte lucruri ce nu jignesc nimbul și chemarea noastră și contribuiesc la dezvoltarea limbii și a gustului estetic. Direcțiunea ce să va observa va fi cea populară.

Revista avea să se numească „Echoul Tinerimii” și să fie redactată de membrii comisiei literare, să apară sub „egida societății”, editor fiind „Societatea P. M.” Propunerea fiind aprobată de societate se trecuse chiar la amănuntele tehnice: „Abonamentul pe an să fie 4 fl. (orini). Estensiunea și mărimea 2 coli format quart, să apară — natural ne ilustrată — deja cu 1 Ianuar V. 1895”.

Câte preocupări sănătoase în proiectul publicării acestei reviste: întâi cea „cultivare a limbii și caracterului românesc”, preocupare pe care o găsim la „P. Maior” încă dela începutul ființării și până la strămutarea societății la Cluj, când această grijă poate trece în sama altora. Apoi accentuarea continuă a părții estetice, direcțiunea care va fi „populară” — adecă nu se va adresa numai unui cerc restrâns de studenți — și în fine datele asupra activității organizațiilor studențești, problemă care împreună cu alte câteva, puse încă de Chendi, le găsim și astăzi la Cluj, la bazele „Lumii Universitare”.

Se putea un proiect mai frumos și a cărui realizare să fie mai folositoare Ardealului ce să sbătea în destul întunec, și pentru care o

revistă românească nouă era un eveniment de o importanță covârșitoare?

Și totuși „Echoul Tinerimii” n'a putut apare. În zadar se îngrijise Chendi de Colecte, de „invitări oficiale, către toate corporațiunile studențești pentru ca să sprijinească întreprinderea”, în zadar se lansase nu „apel calduros” către publicul românesc în care se vorbea și de „lipsa de ajutor material”.

În zadar! — „tâmpurile nu erau deloc favorabile” pentru o astfel de încercare, Chendi s'a lăsat însuși convins — probabil argumentele conducătorilor Societății erau de tot tari — și bietul redactor, având în vedere împrejurările critice între cari trăim și-a retras propunerea.

Planul așa de bine trasat — moare — Chestiunea revistei nu se mai pune la societate, iar „Luceafărul” deși pomin de către membrii lui „P. Maior” nu-l putem considera ca o revistă a societății.

Chendi însă nu se descurajează. Ar fi primit oare altfel să rămână presedinte al comisiei literare și pe ceilalți trei ani în cari rămâne la Budapesta?

El își citește aproape în fiecare ședință — intimă ori publică — a societății, câte-o lucrare. Las să urmeze titlurile lor în ordine cronologică: „Tempora mutantur” (novelită); „operatul”; „Doinica”, o „Recenzie asupra Novelelor. lui Russu-Sirianu: care a fost confiscată de poliția ungurească pe timpul suspendării societății (1896); studiul: Momente din literatura mai nouă a Sașilor”, — amintirile „Odată și acum”; alt studiu: „Clasicismul în Școalele medii” altul asupra lui „Lenau”, o recenzie asupra traducerii „Castelului din Carpați” al lui Jules Verne și în fine „Despre comediile lui J. L. Caragiale”.*)

Încă din 1895 — după nereușita înscare cu revista, — Chendi se gândeste la altceva: un Almanach, care să se publice din 5 în 5 ani, cuprinzând cele mai bune lucrări citite la sedințele societății, gpoi articole trimise de către oameni de literă, fosti membri la P. Maior”. Ajungând la o înțelegere cu comitetul abia în 1897, Chendi trimite spre publicare tuturor ziarelor românești cari apăreau pe atunci în Ardeal, un „Anunț literar” prin care cere ajutoare bănești, arătând ce vrea să fie Almanachul: „dorim a ridica nimbul studențimii societății noastre;

voin a adauge o petricică la căsuța literaturii noastre”.

Almanachul era considerat deci de către Chendi și colegii lui de comisie, un eveniment literar al Ardealului.

Străduințele lui în direcția aceasta sunt demne de remarcat. O corespondență considerabilă, apeluri la gazete, la scriitori (Coșbuc, Virgil Onițiu, Iosif Vulcan) ne dovedesc acest fapt.

Lucrările Almanachului nu erau însă terminate la depărtarea lui Chendi dela societate, urmașii nu se mai interesează atât de mult, și astfel Almanachul nu apare decât la 1901 scris de alții și se pare că altcui de cum ar fi voit inițiatorul lui.

El însă a lucrat eât timp a stat la „P. Maior”, și-a făcut pe deplin datoria și aceasta n'ar trebui să se uite. A încercat să scoată. N'a reușit însă să-și convingă colegii de necesitatea unui Almanach și timpul cât a mai rămas la Societate l-a întrebuințat pentru pregătirea lui. Și i-a mai reușit ceva: preocuparea lui de căpetenie era „înaintarea literară” a societății, cât mai multe lucrări, cât mai bune, să se muncească cât se poate de mult în această direcție. ~~Lucrurile acestea le spunea cu convingere, la comitet, de câte ori avea o cazie. Astfel îi reușește să introducă la „P. Maior” ședințele literare declamatorice pure (până atunci ele erau mixte: se desbăteau și chestiuni administrative). Era un pas spre ceea ce voia el: cât mai multă literatură.~~

La 6 Decembrie 1897 Chendi își dă demisia din postul de presedinte al comisiei literare. De ce? După această dată, nu'i mai întâlnim numele lui în registrele societății. Probabil plecarea din Budapesta spre Bucureștii în cari îl aștepta postul de vice-bibliotecar la Academie.

Înainte cu două luni însă, când da socoteala de activitatea comisiei literare desfășurată în anul 1896—7, el spunea colegilor săi:

„Trei ani de-a rândul am avut onoare de a conduce în calitate de presedinte comisia așa zisă literară a societății noastre „Petru Maior”. Datu-m'am silința a mă achita întotdeauna de datorițele serioase ce'i sunt impuse fiecărui tinăr universitar român, față de societatea P. Maior și în deosebi fiecărui funcționar. Dacă însă n'am isbutit cu toate nișuințele mele, dacă unele din plamurile comisiei prezidate de mine au

*) Sublinierea e a lui Chendi.

*) Mai multe din aceste conferințe au fost publicate apoi în diferite ziare și reviste.

rămas numai „pia desideria”, dacă hotărârile noastre n'au ajuns a fi executate cum cu mare bunăvoință le-am chibzuit, sunt convins că nu eu, nici membrii comisiei nu au vina, ci lipsa de unire a forțelor. Da d-lor, în decursul celor trei ani și în acest an, am putut face constatarea, că la noi nu se lucră în de ajuns...”

E multă amărăciune în vorbele acestea și în cele cari urmează. Să fi fost aceste experiențe cari-l făcuseră să demisioneze? Să fi fost plecarea din Budapesta?

În tot cazul, el își făcuse datoria și acest lucru îl simțea.

El spusese de atâtea ori pe față,

colegilor de comisie și de societate adevărul crud, în chestiuni administrative ori literare, în desele lui recenzii ori în ședințele comitetului. Munca lui timp de trei ani și mai bine în fruntea comisiei literare — fapt ne mai pomenit în analele societății ca un student să fie ales de patru ori în același post onorific — îl obișnuise nițel cu viața de luptă în care avea să intre, îi ascuțise condeiul și îi cizelase limba. Odată peste Carpați, el avea să continue lupta pentru „progresul literaturii” începută la „P. Maior” de data aceasta însă, într-o „Societate” mult mai mare și mult mai pretențioasă.

Ion C. Roboșanu.

Tradiția noastră

Clujul zilelor noastre trăește o viață nouă, marcată prin dunga roșie a războiului de ieri, care i-a imprimat pe frontispiciul clădirii lui deviza unei vieți mai comprehensive, sub raportul cultural și etnic.

Un popor vechiu, ca existență, și-a ocupat locul ce i-se cuvenea. O cultură disprețuită a venit să se afirme.

Și, am venit noi, tinerii, ca grupăți în jurul unei nouă „Alma mater” să împrăștiăm, prin munca noastră, ceața legendelor malițioase pentru noi, să formăm o bază de simpatie încrezătoare pentru acei, cari priveau cu timiditate acest oraș. Chiar și după ce zăgăzurile au fost rupte...

Rostul nostru era însemnat, în consecință datoria noastră era și destul de grea și multilaterală; de studiu, de contact cu societatea, pentru care tinerimea, ca oriunde, a fost a chezășie puternică de muncă, prosperare și fond disponibil de energii nouă.

Și lumea universitară, în cursul acestor 3 ani, a satisfăcut cu destulă înțelegere postulatele ce i-se impuneau; cu prea multă vehemență uneori, necristalizat ca concepție altă dată, pentru că așa erau și vremurile. În genere însă, făgașul apucat a fost cel bun. Dovadă este orientarea actuală, de manifestare culturală a puterilor noastre.

Sarcina cea mai dificilă însă, care condiționa și condiționează împlinirea misiunii de student, a fost și este fixarea unei norme sănătoase și folositoare pentru viitorul nostru de generație la cârmă, pentru binele studenților cari ne vor urma. Nesiguranta — inerentă începutului, va scuza de sigur micile deraieri făcute.

Începutul care se face acum, este hotărâtor, pentru că el întrece nivelul gesturilor și al atudinilor improvizate... Drumul apucat va trebui să fie o înaintare principiară spre un ideal, care, în cas de nerealizare, se va răsbuna. Aceasta, se va verifica în viitor, cu prisosință. Orice început este greu... și în special este greu la noi, studențimea românească. Pentru că la noi, una este a fi student — om care și vede de îndatoririle sale de intelectual al viitorului, și alta împlinirea cerințelor de membru al colectivității, activ și regenerator de multe ori. Avem universități de multe decenii, dar suntem desorientați de toatăte deceniul, care este chemarea noastră, în timpul șederii la universitate. Desorientarea aceasta a făcut ca studențimea să oscileze neconținut, sub puterea de atracțiune a grupărilor politice din Stat. Astfel — ca să nu zic mai mult, n'am trăit o viață internă, a noastră, care să se fi resfrâns și asupra urmașilor noștri la universitate, n'am încheșat între noi legăturile trainice ale intelectualului, care stă cot la cot, dacă nu suflet la suflet, patru ani de rândul pe băncile universității.

Și în consecință atunci, când hărția mântuitoare ne da dreptul de a ne arunca în vâlmășagul vieții — noi ne întâlneam pe acest drum complex streini, egoisti preocupați de noi și numai de noi.

Și bazele unei vieți universitare, frumoase și cu rost pentru binele viitorului, a întârziat să se depună temeinic și solid.

Pentru motivele acesta, e bine să fim... chiar sceptici la rigoare — spunând aceasta în accepțiunea strictă a cuvântului.

Și totuși... ori cât regretăm lipsa unei tradiții luminoase și călăuzitoare, studențimea trebuie să și întoarcă privirile spre trecutul universitar românesc, căci nimeni nu și face iluzii prea mari asupra capacității generației sale, pentru că este clar — și aproape de prisos a spune, că o activitate — de orice natură ar fi, trebuie să aibă la bază o idee, o concepție, un trecut...

Cine ar fi așa de puțin pios — și asta ca un motiv sentimental, să treacă ușor, cu o superficialitate vicioasă peste generații de-arândul călcându-le în picioare, cu toate frământările lor, așa de pronunțate uneori și nobile...?

Munca săvârșită de ei, dacă nu s'a putut cristaliza într'un puternic curent de tradiție, asta se datorește în mare parte împrejurărilor de atunci.

În tinărul stat transcarpatin frământări violente de consolidări sociale și politice, cari i'au absorbit, i-au împins prea de timpuriu în lupta implacabilă...

În Ardeal, erau împedecați dela o activitate nestânjenită și bine organizată de puterea streină și ostilă nouă a Statului în care trăiam.

Am avut deci muncitori solitari și disperați — apostoli pribegi de altă parte, cari se mărgineau la propovăduirea conservării etnicului atacat.

Considerată sub acest aspect, munca generațiilor trecute ne pare formidabilă și de o deosebită importanță pentru noi. Pentru că este foarte adevărat că împrejurările, deși omul caută să li-se adapteze, nu transformă prea mult, mai ales intelectul.

Ele pot da teren mai vast de înțelegere și asiduitatea noastră conștientă.

Deci, dacă războiul a schimbat complect configurațiile politice, a schimbat mai puțin din mentalități. Asta trebuie s'o facem noi — operă grea și spinoasă.

Legăturile noastre cu trecutul — sub raport istoric și cultural — nu sunt distruse, ci cel mult modificate.

Nu vom mai continua să ne mișcăm în cercul strâmt al naționalismului desperat, dictat atunci de simțul puternic al conservării de rasă. N'ul vom părăsi în schimb — ci'l vom amplifica după nevoile actuale. Dealtfel, și a fost aceasta singura preocupare în viața studențimii trecute.

Scrutând file îngălbenite, vom găsi idei mari, cari s'au enunțat de mult și cari au rămas uitate, pentru că mediul era inpropriu.

Astăzi nimic nu ne mai stă în cale. Puterile proăspate își pot pune la contribuție toată elasticitatea lor. Cum însă orizonturile s'au lărgit dintr'odată — pentru asigurarea înaintării pe calea adevărată, să nu uităm a relua firul întrerupt atunci, când au prins foc hotarele țării. Legătura aceasta s'o facem neapărat, pentru că studențimea liberă a vechiului regat a tăcut în unele momente eforturi culminante. Piscurile aceste ne trasează o linie de directive, care se poate urmări destul de ușor.

Studențimea românească dela Univ. din Cluj și Budapesta a lucrat cu încăpăținarea asupriților în toate timpurile, a săvârșit fapte cari rămân.

Phidias și Michelangelo

(După Rodin)

Față 'n față două personalități, două concepții, două lumi: lumea greacă și lumea romană. Dar pe când unul, *Phidias*, în geniul căruia sculptura greacă își ajunge apogeul, — este sinteza aspirațiilor filozofiei poporului grec, — *Michelangelo*, pe lângă elementul etnic, este copleșit și absorbit de concepția misticismului gotic. Unul grec, altul universal, unul trăind pentru viață, și numai pentru viața pământească, căuta să eternizeze frumusețea și puterea, concepând pe *Dionisos*, — zeul frumosului și al dragostei, care-i da putere de viață, — cel'alt este robul frământărilor sufletești, zbucimărilor spiritului omenesc. El urca piscurile cele mai amețitoare ale cugetării omenesti, căuta să răspundă la întrebările: de unde? pentru ce? și până unde?

Pentru ca să putem deosebi caracteristicile, atât de opuse, a acestor doi mari creatori, să plecăm chiar dela felul lor deosebit de a-și concepe creațiile — dela tehnica lor.

La o sculptură de-a lui *Phidias*, la prima privire ne izbește ordinea rațională, aranjamentul armonic între patru planuri bine pronunțate, cari compun masa corpului. Impresia liniștită pe care ne-o produce o statuie de-alui *Phidias* o mărește și echilibrul ce domnește, caracteristic oricărei statui grecești. Acest echilibru, în cele mai multe cazuri, este susținut numai într'un picior, cel'alt

Urmărind ceace s'a făcut — direcția se va desprinde dela sine. Așa cum o vom găsi — ea merită toată atenția. Pentru că ori cât ne-am face iluzii — noi nu suntem decât continuatorii ei. Conștiința și înțelegerea cu care vom judeca ocest trecut al studențimii românești — ne va hotări dinainte soarta încercărilor noastre de acum.

Ținerea la tradiție ne-a conservat ca etnic. Cunoașterea tradiției studențești și activitatea continuativă, amplificând și modificând unde e nevoie ne va da viață și rădăcini, fără nici-o frică de a deveni retrograzi.

În fixarea normei de orientare a studențimii, elementul tradiției trebuie să formeze baza, dela care se va porni, la împlinirea postulatelor ce ni-se cer azi . . .

E. Hulea.

rămânând liber, formând astfel o oscilație plăcută și liniștită între partea superioară și inferioară a corpului. Pozițiile statuelor sale sunt ușoare, drăgălașe, indicând înălțare, zbor sau o mișcare înainte. Acest fel de a lucra, mai mult sau mai puțin caracteristic sculptorilor greci, exprimă bucurie de viață, liniște, grație, echilibru și mai presus de toate ordine rațională. Trunchiurile sculpturilor lui *Phidias*, cu atâta putere se bucură de razele luminoase ale soarelui, de primăvara vieții, încât întrece chiar și bucuria ochilor strălucitori și surâsul buzelor roșii.

Contemplând în schimb o statuie a celui mai profund artist al timpurilor, *Michelangelo*, fără voia noastră exclamăm: ce concepție puternică! Cât sbucium!

Și aci, ca și mai sus, primul motiv trebuie să-l căutăm în felul cum *Michelangelo* își concepea opera sa ca tehnică. Aci nu mai avem patru ci numai două planuri, unul compune partea superioară a corpului iar cel'alt pe cea inferioară, — cari întotdeauna stau în cel mai pronunțat contrast, ceace dă figurii și gesturilor puterea de sforțare și zbucium, în antiteză cu liniștea sculpturilor grecești. Rareori este sprijinit echilibrul numai pe un picior ca la sculpturile lui *Phidias*, astfel că toată puterea masei este susținută de ambele picioare, exprimând o sforțare mai mare, potentată și prin mușchii și tendoanele încordate. Măinile sunt strâns legate de masa condensată a corpului, concentrându-se toate înspre concepția espre-

sivă, formând astfel un tot greu și masiv. *Michelangelo* obicinuia să spună că numai acele sculpturi sunt bune cari aruncate de pe un pisc de munte nu ar perde din unitatea lor masivă. Și sculpturile sale, fără nici o teamă, pot rezista acestor probe, — față de gingașele sculpturi grecești.

Și conform acestei tehnice își alegea și subiectele lucrărilor sale. Aprofundarea sufletului în el însuși, lupta împotriva materiei, disprețul de viață, durerea și scârba față de traiul pământesc, iată elementele inspirațiilor lui *Michelangelo*.

Filozofia concepției lui, este zbuciumul spiritului omenesc cu sine însuși, dorul de acțiune, lipsit de speranțe în viața reală, — suferințele unui suflet care caută să pătrundă infinitul. Deși este în general admisă părerea că renașterea reprezintă prăbușirea puternicei concepții mistice a scolaticismului, *Michelangelo* este cu toate acestea un fiu al acestei filozofii, atât în sculpturile cât și în picturile sale.

Geniul timpurilor noi reprezenta lumea mistică, lumea întunerecului până când cel al antichității căuta lumina soarelui, bucuria și viața.

Unul ne spune: Viața aceasta e cu adevărat valea plângerii; zdrobește cătușele ce te țin strâns legat de corp și fii liber, zboară spre infinit, dute spre ceruri, spre lumea spiritului. Unul e trist și dureros, învățându ne că „cel mai fericit e acel ce îndată ce se naște și moare.” Nimic nu ne poate lega sufletul de viața aceasta aparentă, speranțele noastre sunt îndreptate spre acel ce de pe cruce își întinde brațele spre noi ca să ne mântuiască.

Cel'alt e vesel și zburdănic zicându-ne: Iubește viața! — Aceasta e singura realitate care te mulțumește, iubește-o chiar pentru sforțările ce le faci pentru a trăi, iubește viața așa cum este ea, cu bucuriile și relele ei, cu lumina științei și întunerecul necunoașterii, nu privi înspre izvor, nu te întreba de unde, ci mergi înainte, tot înainte, admirând natura, frumusețea și mai presus de toate puterea de creație a omului, dă curs liber dorului de a te înțelege tu pe tine însuși, lasă puterea din tine să creze să se admire și naturii să se recunoască pe sine însăși în ceace tu ai creat. Aceasta e viața și tu ești al vieții!

Gh. Bănușiu.

Studentii și politica

Una din cele mai gingașe chestiuni e atitudinea studentului față de politica timpului său. Calitatea de cetățean dă studentului un vot în politica țării, iar calitatea de student — după cei mai mulți — cere ca el să rămână departe de frământările politice.

Student și politică... Pe oricine ai întreba îți va răspunde: „Sunt două noțiuni cari se exclud prin natura lor deosebită. Politica — cel puțin în principiu — e activitatea oamenilor desăvârșiți pentru realizarea intereselor superioare de stat. Iar studentul? E abia la începutul desăvârșirii sale”.

De aci imperativul categoric: *Studentul să nu se ocupe cu o chestiune ce nu o poate cunoaște. Studentul la carte!*

Or acest exclusivism absolut nu poate fi decât dăunător.

E adevărat. Studentul e încă nedesăvârșit azi. Totuși el reprezintă omul de mâine. Iar în mâna acestuia se vor depune forță și autoritate pentru ca să vegheze asupra intereselor statului. În afară de aportul specialității sale — pentru care a făcut o muncă minuțioasă de atâția ani — aproape fiecare student va fi o persoană, mai mult sau mai puțin, dar totuși însemnată în viața socială și politică pentru care însă n'a făcut nici o pregătire. Intrând în noua viață fără ca s'o fi supus mai înainte criticii individuale, fără ca să aibă vre-o conduită precisă, în mod fatal va trebui să se supună regulilor corespunzătoare nivelului vieții politice. Iar după oare care experiență politică de cele mai multe ori ajunge în contradicere cu părerile exprimate la început, formându-și noi convingeri.

Rezultatul exclusivismului?

Pe deoparte: nivelul vieții politice amenință să rămână același, căci elementele noi nu vor aduce în viața politică — și îndeosebi în moravurile ei — nimic nou, iar de alt-cum noii combatanți ai arenei politice vor schimba mereu frontul, în cel mai bun caz, numai după cum vor evolua convingerile lor în materie politică. Iar din asemenea cazuri va câștiga poate uneori individul, va pierde însă totdeauna colectivitatea.

Este deci nefiindocnic că educația politică a studentului trebuie făcută. Ea nu poate fi lăsată pe seama bunului simț. Bunul simț fără cunoștințe și fără o normă precisă de conduită progresa greu și orbecăește prin

întunec. Și ea trebuie făcută încă aci la Universitate, când interesul material e predominant de inclinațiile studentului spre idealism.

Desigur nu poate fi vorba de intrarea deosebitelor curente politice în sânul studenției. Din contră. O stare de izolare cât mai desăvârșită ar feri studenția de nenumărate suspiciuni și inconveniente. Curente politice odată intrate între studenți ar avea urmarea nefastă să producă desbinări susținute de patimă și ură, ar ascuți pasiuni violente nimicind orice unitate de acțiune. Nivelul moral și social al studenției s'ar prăbuși fără scăpare în mlaștina politicianismului. Întreaga studenție n'ar apare decât un obiect în mâna partidelor dușmănoase. Iar unde intră patima și pasiunea, dispare munca onestă, desinteresată, dispar convingerile independente, iar pentru viață s'ar forma elemente ațâțate continuu la ceartă, cari reunite apoi în ansamblul vieții publice ar produce națiunilor mai multă pagubă decât folos.

Studentul nu se poate angaja față de vre-un partid politic și din alt motiv. Lipsindu-i cunoștințele suficiente despre necesitățile statului său și experiența despre felul cum acel partid înțelege să le satisfacă, s'ar angaja de pe acum față de un program politic, pe care-l va combate poate mai târziu, când va fi în situația să-l cunoască în amănunte. Printr-o angajare prea de timpurie va pierde libertatea de acțiune, pe care o va putea recăștiga numai deodată cu epitetul de „transfug” sau „om lipsit de convingeri politice”. Or această marcă urmărește o viață întreagă și e greu de suportat pentru un om de convingeri.

Și totuși va trebui să învățăm cătuși de puțin din vâlmășagul luptei politice a timpului nostru. Oglinda zilnică ne-o oferă presa de partid. Urmărind cu atenție frământările ei vom ajunge desigur la convingerea că în general adevărul despre toate partidele politice este ceace scrie unul despre cel'alt.

Recunoscând acestea-calea ce trebuie urmată nu este aderarea la vreunul dintre partidele politice ci *îmbrățișarea tuturor ideilor necesare progresului general și hotărârea fermă de a lupta pentru ele*. Progresul politic nu depinde de mulțimea partidelor politice, ci de mulțimea membrilor unei colectivități, cari sunt hotărâți să lupte pentru o idee și de felul în care se duce această luptă. Numărul mare al par-

tidelor politice fărâmățește forțele, îndârjește pasiunile încurajând lupta sterilă. În schimb mulțimea luptătorilor pentru o idee, garantează reușita ei.

Terenul de muncă activă în materie politică pentru student nu poate fi platforma partidului, ci munca însăși. Munca neobosită de a cunoaște evoluția neamului său, caracterele specifice de rasă și naționale, curente cari tind să realizeze maximum de progres și fericire, și încercarea de selecționare a acestora potrivit nevoilor și caracterului nostru, ca apoi la timpul său să poată fi adaptat ceace este mai bun și mai util.

Prizma ce se oferă pentru cercetatea acestor chestiuni este *iubirea de neam* și nu iubirea de partid, iar dovada că ea nu e un sentiment steril trebuie s'o facă o accentuată *muncă creatoare*. A spune căți iubesti neamul fără a munci pentru interesele lui, înseamnă a spune lucruri pe cari nu le poți dovedi. Iar pentru ca această muncă să fie de fapt creatoare este necesar un *fond moral* permanent în toate straturile societății și îndeosebi în cele conducătoare. Fără acest fond moral urmează depravarea vieții publice, decăderea și niciodată progresul. Exemple suficiente găsim în istorie. Numai națiunile conștiente de valorile lor, cu fond moral puternic și cu putere de muncă mai mare au fost totdeauna stăpânitoare. Aceleași națiuni prin căderea lor argumentează contrarul. Concluzia se degajează dela sine:

Iubirea de neam servește imboldul, munca realizează, iar moralitatea menține.

O influență hotărâtoare asupra studenției în toate privințele, deci și în materie politică, are mediul social. El își impune moralitatea și nivelul său fie prin educațiune, fie prin lipsa de voință a omului rațional de a urma calea ce o crede mai bună, fie prin contagiunea morală inconștientă rezultată din contactul zilnic cu acest mediu. Dacă mediul social în afară de Universitate ne-ăr oferi o pervertire morală îngrijitoare, să ne creiem un nou mediu aci la Universitate, care să împrumute fiecarui membru al său forța morală cuvenită, ca să poată rezista tentațiunilor când va ieși în viață. Este acesta un teren de muncă comună al profesorului desinteresat împreună, cu studentul său pentru pregătirea unui viitor strălucit.

Studentul nu este chemat să facă politică prezentului, e însă dator să facă toate pregătirile pentru politica viitorului. Din sbuciumările politice de azi să și formeze o părere despre ceace este și să rețină în convingerea sa numai ceace trebuie să fie, adăugând la acestea cunoștințele acumulate prin studiu despre diferitele chestiuni în materie politică. Numai astfel vom duce cu noi în lupta politică un capital moral suficient pentru a fi caractere ferme, elemente regeneratoare, capabile de muncă și de sacrificii pentru ideile reclamate de interesul neamului. Numai astfel vom putea forma din generație în generație bariera răului de azi pregătind calea binelui din viitor. Cu astfel de elemente vor câștiga partidele și va câștiga o națiune întreagă.

Da! In acest sens studenții să facă politică!

Adam Popa.

Internaționalismul intelectual

Omenirei, care mai până azi a jucat rolul înjositor al clownilor trași de sfoară de cealaltă tabără: de baronii „destoinici” ai... „Curtilor” cari prin capriciile lor au falsificat natura pregătind groaznicul rug: războiul mondial; da! acestei omeniri azi îi surâde un viitor strălucit, un viitor, a cărui rezultate vor face poate să se uite, că omenirea în urma ei a lăsat o pată de rușine, un păcat, care din indulgența prezentului poate deveni ereditar, o pată de rușine pentru trecut și prezent, iar pentru viitor un motiv care face ca nepoții noștri să roșească cercând memoria părinților lor; un păcat față de care păcatul strămoșesc e umbră vibrantă și cari toate vor putea fi și vor trebui să fie șterse acum când scăpați, reîntineriți oarecum din văpaia purgatorului infernal, nu ne mai lăsăm seduși de ori ce zâmbet fals, ci azi deja înțelegem glasul adevărului ascuns... că pacea eternă, pacea universală, liniștea sufletească nu o putem găsi decât în armonia desăvârșită la care abia azi tindem...

Principiile de cari ne-am călăuzit până azi au fost false, drumurile false, idealul fals iar scopul un ce relativ și trecător față de valoarea eternă a celui propus de omenirea de mâine: distrugerea granițelor artificiale ridicate între om și om, popor și popoare... întronarea idealului frăției pe baze sociale și de drept.

Inconștientul de eri a fost învins

de conștientul de azi, iar omul de mâine eliberat de jugul forței brutale, care i-a exploatat conștiința, se va ridica pe propriile sale forțe spirituale, pe forțele purificate de inconștienta brutalității de eri... Este eliberat sboară... și pentru a și putea continua sborul spre piscurile înalte ale fericirii desăvârșite și pentru a se putea menține la aceiași înalțime, are nevoie de un sprijin, de un foc ce alimentează văpaia pe a cărei aripi plutește idealul... și acest sprijin acest susținător al văpăii trebuie să'l căutăm și să'l găsim în forța noastră internă, în propria noastră voință.

Raza-emanată din aceasta voință puternică, bazată pe un egoism aristocrat, select va fi călăuzitoarea acelor „spirite” dornice de viață și visătoare, care de azi vor ignora tradiția învechită pentru ca mâine să se arunce în brațele deschise ale muncii naționale și mai sigur ducătoare la scopul mareț...

În jurul aceleiași idei se vor grupa toți, acei intelectuali, cari poartă și azi rana sângerândă și pata de rușine cauzată de concepția îngustă a strămoșilor.

Rană va fi acoperită cu un balsam ce răspândește aromă tinerească și dor de avânt, iar pata va fi ștersă prin munca, care de azi un va mai însămna un joc periculos pentru omenire, ci ca fiind rezultatul forței noastre raționale, va fi mântuitoarea omenirei chiar!

Această forță a vieții noastre în viitor nu o să se mai piardă în minciună, nu o să mai îmbrace haina îngustă a creațiilor artificiale, de azi nu o să mai pledeze în cadrele înguste ale tradiției deja în agonie, ci ea va depăși granițele etnice, va lua sbor spre orizontul de unde îi licărește o rază de mântuire, acolo unde se vor grupa toate forțele selecționate ale voinței omenestii pentru a creia, Internaționala Ideii în sine, a Adevărului absolut...

Aceasta Internațională a Ideii, a Adevărului azi este creată prin „Clar-te”-ul, în a cărui frunte stă azi Barbusse înconjurat de sfinții săi cei mai competenți de a'i da omenirei rădăcine directive sănătoase de viață.

Un Barbusse, un Bernard Shaw și atâția alții sunt tot atâtea garanții, că de azi omenirea nu va mai fi abătută dela adevărul, care constituie nucleul oricărei fericiri a omenirei și nu va mai fi trecută prin labirintul din care — după o rătăcire lungă și chinuitoare — numai o scăpare era: desgustul de viață sau *dominarea instinctului asupra rațiunii*.

Lanțurile au căzut... rațiunea s'a eliberat de instinct și așteptăm ziua mare, când acest instinct animalic se va cizela în văpaia focului rațiunii și ori de câte ori se va manifesta în viitor — el fiind o lege primitivă a naturii, va fi înăbușit de voința puternică, de rațiune, ca suprema lege a naturii omenestii.

„Clar-te”-ul cere deci în numele omenirii desființarea militarizmului, ca principalul focar care atâță spiritele la răsvrătire și care turbură pacea, liniștea sufletească... și care se opune procesului naturii, împiedicând progresul și salvând omenirea!

„Clar-te”-ul e o societate, care își bazează existența pe principiile păcii universale iar nu pe lupta de partid și goana după ambiții persoanele...

Redectorii acestui manifest au avut în vedere multe principii sănătoase, au uitat însă un factor — poate cel mai important — care tocmai în această atmosferă turbure ar fi chemat să arate calea adevărată dela care s'au abătut spiritele încătușate în forțele „trecutului”.

Acest factor este *arta!*

Și acești redactori, acești inițiatori ai faimosului „Clar-te” nu și-au dat oare seama, că propagarea „adevărului” nu e suficientă, nu au învățatei oare dela predecesorii lor: apostoli, filozofi, reformatori, cari toți propagese acelaș lucru și care cu toate acestea n'au avut rezultate: adevărul nu s'a înfăptuit, din oameni și popoare n'au devenit frați... Le lipsea, precum le lipsește și celor de azi ceva, care trebuia poate suprainălțat celorlalte: *arta!*

Oare nu arta e chemată să depășească cu mai mare ușurință granițele, pentru a uni omenirea; nu arta e chemată să străbată oare colțurile ascunse pentru a topi ura depe sufletele omenestii?

Nu arta este suprema creație a spiritului omenesc și a voinței puternice, nu ea e chemată să ne înalțe pe acele culmi amețitoare, de unde privim cu iubire divină unii la alții; nu arta are menirea sfântă să ne apropie de acea armonie din care ne-am desprins și de care ne-am depărtat prin propriul nostru instinct orb de a trăi?...

Iată lacuna „Clar-te”-ului!

Iată și Internaționala Artei făurită pe plaiurile romantice, sub cerul senin al Italiei, „Chiaro di Luna”-e numele acestei Internaționale. „Chiaro di Luna” (Lumina, raza Lunii). „Chiaro di Luna”! Raza blândă a lunii, surâsul înbătător al razelor palide, cari au

să se reverse asupra pământului blestemat, asupra omenirii mult încercate pentru a'i insufla tinerețe, avânt, dor de frumos și pentru a'i da putere în lupta pentru existență.

Acest „Chiaro di Luna” creiat în orașul universitar Pavia preamărește arta, îi arată avantajile... îi procește cel mai strălucit viitor în determinarea soartei omenirii; în acelaș timp luptă împotriva falsificatorilor ei, a exocilor, combate pe Dadaști, pe Cubiști și Futuriști, distruge fără cruțare rândurile diletanților în artă și cere purificarea ei.

În acelaș timp sprijină tinerețea dornică de artă, arată calea vocațiilor fragede, respectă capacitatea.

Acolo unde acest „Chiaro di Luna” — ne spune Elpidio Piccoli — nu dispune de forțele necesare pentru a răspândi aceste idei, intervine ajutorul Ministerului Artelor, care subvenționează școlile superioare de artă, face propagandă și azi rezulta-

tu e atât de mare, încât tinerii artiști ai Italiei străbat toate țările Europei; până și în America au ajuns să se bucure de un renume „de Italian”-arti. În orașele și centrele mari ale Italiei s'au clădit căminuri pentru artiști așa încât azi acești artiști nu sunt espuși tuturor capriciilor vremii ca să ducă o viață mizerabilă de boem...

Iată deci „Internaționala în Artă”, care în mod natural trebuie să prevină pe acea a lui Barbuse; iată cum una propagă *frumosul*, alta *adevărul*; numai „binelui” îi lipsește „Internaționala”. Și dacă vreodată se va înfăptui și „Internaționala Binelui” vom avea față în față „trinitatea” sfântă immanentă din voința și spiritul uman.

Mai rămâne ca Răului, Urâtului și Minciunii să îi fie răpită forța și atunci nu va mai fi nici o piedecă ca omenirea să se înalțe la piscurile fericirii desăvârșite... G. Belea.

Viata universitară în Franța.

Organizarea studenției franceze.

— Uniunea Națională a asociațiilor generale studențești. —

Inceputul de organizare în acest important grup al studenției franceze îl găsim în 1903.

Inițiativa creierii organizațiilor studențești precum și elaborarea statutelor au loc la Lille. În puține cuvinte, iată scopul „Uniunii Naționale”. Uniunea este formată după cum am văzut din mai multe asociații generale, cari posed o organizație proprie, corespunzătoare nevoilor și obiceiurilor locale.

Dar pentru toate asociațiile generale sunt chestiuni de ordin general și de un resort special. Chestiuni mai mari, de ordin financiar, studiul diferitelor chestiuni de ordin general universitar, precum și reforma programelor de exemplu, nu pot face obiectul activității unei asociații generale, ci numai uniunea națională poate îndeplini această sarcină, de centralizare și reprezentare generală.

Natural că poate îndeplini acestea, numai grație documentării obținute dela uniunile generale, prin strânsele legături ce se păstrează între președintele uniunii naționale și cei ai asociațiilor generale.

Deasemenea, relațiile cu studenții străini sunt asigurate tot prin Uniunea Națională, al cărui birou parti-

cipă la congresele internaționale, fiind reprezentantul universității franceze.

Anul acesta și-a căpătat consacrația oficială în acest sens în mod definitiv, prin atribuirea de sume însemnate spre scopurile de mai sus.

Organizarea interioară a Uniunii Naționale este foarte simplă.

Legătura între asociațiile generale prin uniune se face prin congrese.

În acest scop, în fiecare an, o asociație generală are misiunea de a organiza un congres.

Delegații tuturor asociațiilor generale se întâlnesc și studiază timp de 8 zile, în diferite comisii, chestiunile cari trebuiesc supuse prin biroul U. N., miniștrilor. O adunare generală a acestor delegați studiază cele mai importante chestiuni și numește pentru anul următor, un birou nou însărcinat cu toate chestiunile de mai sus și administrațiunea societății.

Acest birou se compune dintr'un președinte patru vice președnți, un casier și un secreter. Acestora se mai adaugă un comisar general al sporturilor. Budgetul U. N. este asigurat prin cotizațiile cari le varsă fiecare asociație generală, (aceste cotizații sunt calculate astfel: 1 franc de membru pentru uniunile cu până la 1.200 membri și 0,25 fcs. pentru cele cu peste 1.200 membri) precum și prin subvențiunile primite dela minister.

Buletinul are misiunea de a ține pe toți studenții în curent cu viața universitară din întreaga Franță. Coloanele buletinului stau la dispoziția tuturor asociațiilor generale, pentru chestiunile și reclamațiunile ce au de pus pe tapet. Buletinul servește mai ales de a pune marele public și publicistica în curent cu chestiunile universitare, răspândind astfel argumentele și punctul nostru de vedere în anumite chestiuni.

În prezent U. N. a ajuns de a extinde activitatea sa asupra tuturor chestiunilor universitare.

Faptul că este deja reprezentată în sânul consiliului superior al Instrucțiunii publice, îi dă posibilitatea de a face cunoscut părerile și nevoile reale ale studenților în ceiace privește reforma învățământului.

Uniunea mai urmărește și credem că este pe cale de realizare, a unui comitet de apărare parlamentară, care îi va de posibilitatea să expună și să argumenteze toate chestiunile asupra cărora asociațiile generale așteaptă soluțiuni. Credem înutil a mai justifica acest deziderat despre care am fost asigurați că va deveni foarte repede o realitate. Ținem numai să amintim că reprezentanța studențească în parlament ar ușura enorm, rezolvirea chestiunilor sociale studențești, cari sunt din ce în ce mai dificile și mai în grozitoare.

În acesti scurt rezumat am căutat să redau numai în linii generale că studentimea, universitatea și lumea din afara universității sunt legate prin aceste organizații: asociații generale.

Iar în ceia ce privește U. N., ea valorează atât cât totalitatea activității asociațiilor generale. Deci numai ele pot permite U. N. o acțiune utilă.

M. Mothe.

Studenta franceză

de HENRY BORDEAUX,
Membru al Academiei franceze.

V'ați plimbat vreodată, cititorilor, prin Cartierul latin în timpul examenelor? Dacă sunteți din generația mea, și chiar dacă sunteți din generațiile următoare, n'ați recunoscut fără îndoială acel Cartier latin de altă dată cuprins în întregime de studenți și câteva ultime urmașe ale lui Mimi Pinson și ale Musetei. Sunt acum, tot atâtea studente cât și studenți. Nimic mai bizar decât siluetele acestor studente: sunt din toate clasele sociale și de cele mai variate condițiuni materiale, lată una

care vine la Sorbona în automobilul său. Alta e îmbrăcată ca o lucrătoare. Unele au păstrat puțină cochetărie. Cea mai mare parte sunt corecte, îngrijite, îmbrăcate practic și căutând mai mult comoditatea hainei decât eleganța. Unele sunt drăgălașe, altele au ceva bărbătesc în ținută; unele sunt tinere, altele sunt deja trecute.

Și cum citești pe fețele lor, sau lăcomia după succes, sau dorința de-a reuși, sau necesitatea de-ași câștiga existența, sau un fel de tristețea ciu dată isvorată din sfortărea neproporționată cu rezistența fizică! Vechea Sorbonă râsună de conversațiile lor. Studenții, camarazii lor, sunt politiceși cu ele dar fără galanterie. Camaraderia și respectul englezesc au trecut frontiera. Nu se face curte, nu se cochetează: se schimbă numai aprecieri tehnice asupra profesoriilor, cursurilor, lucrărilor.

Intru în sala de examene. Urmăresc o serie, atât la lucrările scrise cât și la examenele orale. La patruzeci de candidați, se pot număra douăzeci și două de fete, optsprezece băieți. Șasesprezece sunt admisibili.

din cari cincisprezece fete, zece fete au fost admise fără corigență, nici un băiat însă. Mi se atrage atenția și cu drept cuvânt că toți absolvenții liceelor se prezintă la examene, în timp ce la fete se face o selecțiune; dar selecțiunea este numeroasă: ea crește din an în an. Profesorii pe cari îi întreb îmi comunică acelaș lucru. De unde vine această inferioritate a băieților? Prea mult „dancing” și prea mult timp pierdut la „curse” aceasta e formula care rezumă toate observațiile. Acești tineri umblă la femei, și pariază pe cai ca și obicinuiții peluzei. Am informații că numărul tripourilor clandestine unde ei își pierd banii este de necrezut și că acestea sunt instalate mai ales în apropierea liceelor. Disciplina familiară s'a resimțit de lipsa tatălui. Fetele cari se prepară de examene trăesc din voința de-a reuși. Ele nu mai iubesc dansul, ele învață.

Și noi ne mirăm când întrec pe camarazii lor masculini!

(Din „Les amales“.)

Trad. de— is.

Viața Universitară în Cehoslovacia

Organizarea studenților Cehoslovaci

În dezvoltarea organizării studenților ceho-slovaci, se disting două epoci — și în general trei direcțiuni urmărite de studenții ceho-slovaci organizați. Este o diferență esențială în condițiunile de viață culturală din timpul dominațiunii patologice și între cele ce s'au dezvoltat și se dezvoltă încă dela liberarea poporului cehoslovac. Nu voi intra în detalii spre a stabili ce se făcea în fosta monarhie spre a suprima cultura și progresul popoarelor ne germane. Poporul cehoslovac s'a resimțit cu atât mai mult de persecuția habsburgică, cu cât era totdeauna în fruntea sfortărilor culturale în Europa Centrală. Nume ca al lui Ioan Huss, I. A Comenins și alții spun destul.

E natural că persecuțiilor și violențelor i-a urmat o muncă de organizare și apărare destul de viguroasă.

Evident că cei dintâiu chemați a lua asupra lor această grea sarcină, au fost studenții înaltelor școli cehe și mai ales cei ai Universității din Praga, cea mai veche universitate din Europa centrală (e fondată de Carol IV-la la 1348—9; și de aici

caracterul de luptă dărză al organizațiunilor studențești din această epocă, organizațiunii a căror activitate viza protecțiunea drepturilor culturale a poporului ceh.

Reprimările regimului austriac erau marcate de două trăsături caracteristice: dotațiunea insuficientă a școlilor superioare cehe, bibliotecilor, săăilor de lectură, etc. (până la 28 Oct. 1918, 10 milioane de ceho-slovaci n'aveau de cât o Universitate la Praga, 1 școală politehnică la Praga și 1 la Brün, o „academie minieră” la Příbram și „academia de arte frumoase” la Praga. Inutil de a spune cât de mult se da celor 9 milioane de germani în Austria).

Iar pentru a în greua și mai mult dezvoltarea culturală a studenților i-se refuza rezolvirea chestiunilor sociale studențești precum și creierea altor noi școli superioare. De aici a pornit organizarea studenților în societăți profesionale (98% din studenții unei facultăți sunt reuniți în societăți speciale), în care se tratează și rezolvă probleme, întrucât o permit forțele lor.

Deja în primii ani ai acestui secol studenții s'au constituit într'o „Asociație generală a studenților cehoslovaci din Praga și Brün,” care avea ca scop lupta pentru obținerea de noi școli superioare cehe precum spre a rezolvă și alte pretentii co-

lective. Asemenea organizațiuni fac și studenții ceho-slovaci aflați la Viena, cărora se mai adaugă și organizațiunile speciale studențești din provincia cehă.

În aceeași măsură însă guvernul austriac dezvoltă o campanie de persecuțiuni și sabotaj, contra sfortărilor cari căutau să asigure cât mai multe școli cehe. Ca o compensație, studenții din provincie fondară în orașele natale cercuri și organizațiuni numite „krajiské” (provinciale sau regionale), cari în timpul vacanțelor, dezvoltau o intensă activitate culturală în mijlocul poporului.

Se fondară astfel biblioteci ambulante, se organizară reprezentațiuni teatrale, conferințe etc.: Veniturile serbărilor fură îndată întrebuințate de către organizațiunile studențești la ridicarea de școli cehe private, pe teritoriul minorităților naționale.

Această activitate studențească era, în timpul opresiunii austriace, unul din principalele clanuri ale vieții naționale.

Al treilea scop urmărit era organizarea societăților de ajutor material pentru studenți, un fel de societăți de ajutor mutual. În afară de instituțiunile sociale studențești, însăși societățile profesionale erau și societăți de ajutor.

După proclamarea independenței și restaurarea statului ceho-slovac, organizațiunile studențești intră în al doilea stadiu cu totul diferit de primul. Mai multe noi școli superioare sunt create, noui Uniuni stud. se formează, un nou centru intelectual se deschide: Universitatea lui Comenius la Bratislava (Presburg) în Solvacia.

Principalul rezultat fu de astădată că se manifestă din nou și puternic, un sentiment de independență și în consecință, obligațiunea de a figura și de a activa într'o organizațiune uniformă și autonomă, cu obligațiunea de a se manifesta din nou, ca popor independent pe scena mondială.

Rezultatul fu înființarea „Uniunii Naționale a studenților Ceho-slovaci”, cu sediul la Praga. În această uniune centrală, societățile profesionale (societăți pe facultăți), provinciale și de ajutor, își au reprezentanții lor.

În uniune se acordă o atențiune specială relațiunilor internaționale, pentru care s'a creat un „Departament al afacerilor străine”, căruia i-se deschide un vast teritoriu de activitate, căci chiar relațiunile nefusembrate, pe care tinerețea noastră studențească le întreținea au fost

întrerupte de războiu. *Dela început, un program important fu stabilit de către direcțiunea acestui departament și activitatea noastră se afirmă de nesdruncinat: Noi căutăm a ajunge acolo încât cunoscându-ne și înțelegându-ne mai bine, să se poată realiza idealul de a trăi și colabora frățește cu toate națiunile.* Or, în primul rând sunt studenții cari trebuiesc să lucreze în acest scop, ei fiind până la un punct expresiunea intelectuală a popoarelor. Sunt două direcțiuni în care se poate lucra pentru realizarea acestui scop: pe de-o parte ușurându-se pe cât posibil studiul în străinătate, dând astfel posibilitatea la un număr cât mai mare de studenți, de a cunoaște și înțelege în fond și personal pe străin, cu obiceiurile, cultura, nevoile sale, etc. . . .

Aceasta se poate face prin contactul direct cu organizațiunile studențești ale altor națiuni și creind un centru studențesc internațional, care să formeze terenul just pentru eforturile amintite mai sus și care să faciliteze soluționarea diferitelor chestiuni ivite prin colaborarea, sau mai bine înțelegerea internațională.

Rezultatul primei părți, a acestui program se afirmă prin hotărârea „Adunării Naționale” care decide de a susține studenții prin subvențiuni de stat și organizarea de voiajuri în străinătate.

În ceea ce privește al doilea scop urmărit, ne-am întâlnit cu alte națiuni, grație fundării, în Noembrie 1919 a „Confederațiunii Internaționale a studenților”.

Noi suntem convinși că prin munca studenților, această colaborare internațională va juca un rol deosebit în istorie, dacă toți își vor da mâna la lucru cu entuziasm și devotamentul pe care toți îl așteaptă dela inteligența tânără și instruită.

Jaromir Kopeski.

Viața universitară din Anglia

BIRMINGHAM.

Ca toate universitățile din lume, universitatea engleză trece, din timpul războiului, printr'o criză financiară destul de simțită.

Stabilite pe baze speciale, veniturile universității engleze sunt:

- a) Taxele plătite de studenți.
- b) Concesiunile (ajutoarele) date de stat.

c) Concesiunile (ajutoarele) date de orașe și departamente.

d) Diferitele donațiuni.

Or, studenții nu dau anual în mijlociu decât o treime din cheltuețile cursurilor, laboratoriiilor și cercurilor.

Statul nu dă decât mici ajutoare și se urmărește acum cu succes mărirea lor.

În fine orașele universităților, asigură o contribuțiune egală cu 0.05 fcs. pe cap de locuitor.

Alături de cursurile regulate ale catedrelor obișnuite, mai sunt și câteva catedre particulare, întreținute din donațiuni sau taxe speciale.

În fața acestui organism complex, Universitatea engleză, s'a văzut nevoită să studieze mijloacele cele mai eficiente, prin care ar putea să și mărească veniturile. Două erau mijloacele la care se putea apela. Mărirea taxelor plătite de studenți sau mărirea impozitului pe cap de locuitor al orașului respectiv. S'a ales sistemul al doilea, iar pe de altă parte, industria și comerțul au fost solicitate, a contribui la îmbunătățirea stării financiare a universităților. Acest apel și-a făcut și el efectul într'o măsură destul de însemnată.

După toate aceste măsuri luate, studenții înșiși au înțeles greaua sarcină ce le rămânea de îndeplinit.

Prin manifestațiunile sportive, artistice sau de alt ordin, ei caută a găsi sursele bugetului universității respective.

Dar ei nu se mulțumesc numai cu atâta. Ei vor acum să micșoreze cheltuețile de întreținere pe lângă Universitate. Pentru aceasta, urmând exemplul celorlalte națiuni, ei se organizează, se grupează în misiuni regionale, apoi naționale.

Ei formează case de ajutor; ei speră și au început să creeze hoteluri pentru studenți, unde viața să fie pentru ei mai puțin costisitoare. Alături de cluburile sportive, ei formează cluburi corporative.

Dar, studenții englezi sunt preocupați de idealuri și mai înalte.

În adevăr animați de un profund spirit de solidaritate și de un ideal către viitor și progres pe baze de colaborare internațională, studenții englezi au intrat în confederația internațională studențească. Ei pun în acest organism, prin aportul activității lor, speranța unei viitoare înțelegeri între națiuni printr'o cultură internațională, liberă și binevoitoare.

C. A. Ashley.

VIATA UNIVERSITARĂ INTERNAȚIONALĂ

Strângerea legăturilor dintre universitățile diferitelor țări

DI. M. Muret, profesor la universitatea din Geneva și DI. M. Leuba, profesor la Universitatea din Bryn Mawr, au fost primiți de curând la „Reuniunea Universitară” din bulevardul Saint-Germain. Vizita a avut ca scop apropierea dintre universitatea din Paris, Geneva și Bryn Mawr.

Decernerea diplomei de doctor honoris causa scriitorului englez Kipling

Universitatea din Strasburg a conferit cunoscutului scriitor englez Budgard Kipling titlul de doctor *honoris causa*. Ceremonia la care a participat universitatea, autoritățile civile și militare din Strasburg a fost prezidată de comisarul general pentru Altoria Lorena.

DI. Marloty, rectorul universității după ce a expus opera lui Kipling, i-a remis diploma și insignele gradului, în culorile universității: roș și alb.

Scriitorul englez, în mijlocul aclamațiunilor generale, luând cuvântul s'a scuzat că nu poate vorbi limba franceză, însă crede că se poate servi de limba engleză, de oarece în Universitatea din Strasburg acum liberă, „este admisă întrebuințarea limbilor tuturor, cu atât mai mult a popoarelor civilizate”.

Viața universitară în Polonia. Atrager a studenților bulgari în univ. poloneze.

Ministerul Instrucțiunii Publice din Polonia, a dispus ca. Universitățile și școlile superioare speciale din Polonia, să înmatriculeze pe studenții bulgari în aceleași condițiuni cași studenții polonezi.

De altfel pentru a ușura șederea lor în Polonia, vor fi primiți ca membrii ai asociațiunilor și cooperativele studenților. Totodată li se recomandă a'și face studiile în facultățile din Galiția și Posnania, unde viața este mai puțin scumpă de cât la Varșovia.

Congresul național studențesc francez.

Al X-lea congres al Uniunii naționale franceze a avut loc la finele lunii Noembrie 1921 la Montpellier,

Congresul a fost prezidat de D-l M. Millerand, președintele republicii franceze.

Un milion fcs. pentru studiile slave.

În amintirea profesorului Ernest Denis, considerat de întreaga națiune ceho-slovacă, ca unul din fondatorii independenței sale naționale, parlamentul ceho-slovac, în urma propunerii D-lui Éd. Beneš, ministrul de externe, a votat Universității din Paris suma de un milion franci.

Această sumă este destinată în parte creierii unei catedre de Istoria și civilizația slavă la Sorbona, precum și ca ajutor pentru Institutul de Studii slave din Paris, fondat de Ernest Denis. (Acest institut este deja un centru important pentru studiul istoriei, filologiei și literaturii tuturor popoarelor slave). Guvernul ceh dorind ca acest institut să rămână în casa unde a trăit E. Denis, a cumpărat acel imobil situat în str. Michelet și l-a donat Universității din Paris.

Dela facultatea de medicină din Paris.

Facultatea de medicină se mărește neconținut. Situată actualmente pe bulevardul Saint-Germain și str. școlii de medicină, nu se mai găsește acolo o singură clădire necesară completării diferitelor clinici și laboratorii, necesare azi unui centru de învățământ medical și de cercetări medicale și biologice.

Cu toate greutățile financiare de azi, parlamentul francez a alocat fondurile necesare achiziționării terenurilor și clădirilor vechiului colegiu al jesiților din str. Vangirand.

Așa că o parte din serviciile facultății de medicină se vor găsi între fortificații și str. Conventinnei, într'un cartier deservit de autobuze și drumul de fer Nord-Sud.

Deocamdată această anexă a facultății cuprinde două Institute și trei clinici. Institutul de Igienă, Institutul de Biologie, o clinică medicală, clinica boalelor contagioase și în fine clinica terapeutică chirurgicală.

Mișcarea studenților la Universitatea din Paris.

Înainte de războiu, era foarte însemnat numărul de studenți străini veniți să studieze la Paris.

În ultimul timp, numărul lor a scăzut, probabil din cauza deprecierei valutei unor țări din Europa Centrală și Orientală. În adevăr azi nu e posibil a trăi la Paris, pentru nu student fără minimum 7—8 mii franci francezi. (în vultă românească această sumă e egal cu 70—80 mii lei.)

Iată câteva cifre cari arată proporția dintre studenții srăini și cei francezi la Paris:

An. 1911—12	Francezi	13.937
	străini	3.384
An. 1912—13	Francezi	13.881
	străini	3.223
An. 1913—14	Francezi	14.066
	străini	3.242
An. 1919—20	Francezi	15.208
	străini	2.553
An. 1921—22	Franc. cu mai mulți ca în 1919—20	1.100
	străini cu	390
	mai puțin ca în 1919—20	

În ceiace privește studenții români, ei sunt în număr de peste 1000 în Franța. Însă numai vr'o 5—600 sunt cu rost acolo; în ce privește restul, despre rostul lor nu știu de cât risipitorii de valută.

E interesant faptul că asociațiunile generale studentești fac f. multe înlesniri studenților străini, stându-le la dispoziție ca informatori în ceia ce privește restaurantul, locuința precum și orice indicație necesară instalării lor în oraș și la facultate.

M.

Studenții români în străinătate *In Anglia*

E cunoscut marele număr de studenții români la Universitățile din Apus și nu poate scăpa nimănui importanța acestui lucru. Desigur că ei pot contribui în-oarecare măsură la întreținerea unei atmosfere favorabile, mai ales în mijlocul intelectualilor cu care vin mai mult în contact. Or, mijlocul cel mai bun este desfășurarea unei frumoase activități culturale. Vom urmări aceste manifestări și le vom face cunoscute cititorilor noștri. Din apelul de mai jos cititorii vor vedea că studenții români din Anglia sunt la un început bun.

Casa de cetire a românilor la Londra *Un Apel*

Din corpul studenților Români la Londra s'a alcătuit un comitet cu inițiativa unei Case de Cetire a românilor la Londra.

Rostul unei astfel de inițiative e vădit Departate de Tară, dar nu mai puțin pentru Ea aici, studenții Români din Anglia se văd — mai ales față de greu tăile de comunicare actuale — în dure roasa perspectivă a ruperei contactului sufletesc cu Patria.

Un atare contact un singur mijloc îl poate întreține: cartea, pagina scrisă în graiul nostru al tuturor.

La Londra ziare românești nu se văd, cărți românești nu sosesc și

Străngerăa Legăturilor universitare franco-române.

D-lul Profesor I. MINEA, decanul facultății de Medicină și Farmacie dela Universitatea din Cluj România.

Decanul și consiliul facultății de medicină și farmacie din Lion, în urma expunerii D-lui profesor I. Guiart asupra activității sale în Transilvania, adresează decanului și consiliului Facultății de Medicină și Farmacie din Cluj velle lor mulțumiri pentru cordiala și călduroasa primire făcută colegului lor Guiart. Ei fac urări pentru succesul mereu crescând al noiei Faltăți române și speră că relațiuni din ce în ce mai străse se vor stabili între cele două Facultăți respective.

Astfel, fraternitatea franco-română, născută pe câmpul de luptă pentru apărarea aceluiași ideal de dreptate, devine indisolubilă în munca din timp de pace pentru a asigura strălucirea civilizațiunii latine, patrimoniul nostru comun.

Decanul facultății de medicină și Farmacie dela Universitatea din Lyon: (ss) Indescifrabil.

ecourile vieței naționale și culturale ajung — dacă ajung — stinse sau prefăcute. Europa încă nu are acustică pentru România. Trebuie să ne-o facem insine.

În cadrul acestor stări de lucruri, studenții români la Londra cer cărți și reviste românești acolo.

Ele vor alcătui o Bibliotecă Românească în capitala Angliei, destinată nu numai românilor, dar și străinilor care trebuie să ajungă odată să ne cunoască.

Ele vor alcătui mai ales un Centru de propagandă culturală românească în străinătate, a cărui activitate să se desfășure în cel mai bun chip, spre cea mai bună faimă a numelui nostru.

În numele românilor aflători în Anglia și a celor ce vor veni după dâșșii, facem prin urmare un călduros apel la Domnii Autori și Editori de scris românesc, să binevoiască a ne trimite regulat din publicațiile Domniilor Lor.

Rugăm pe marii noștrii cărturari, instituțiile noastre de cultură în frunte cu Academia Română, cum și Presa noastră, să susțină cererea noastră și să ajute la înfăptuirea Casei noastre de cetire.

Publicațiile se vor primi cu drag, până la găsirea unui local propriu pe adresa

DRAGOS PROTOPODESCU
STUDENT MOVEMENT HOUSE
32, Russell Square
London W. C. 1

Epoca centenarelor

*Trei sute de ani dela
nașterea lui Molière.*

La 16 Ianuarie 1922 s'au împlinit trei sute de ani dela nașterea celui mai mare autor de comedii din căți au existat pe lume. Alături de Corneille și Racine el a ilustrat marea secol al lui Ludovic al XIV-lea, dând Franței ilustra trinitate, care o pune în fruntea poeziei dramatice universale.

Era fiul unui tapițer Poquelin. Numele lui era Jean-Baptiste, iar adăogirea lui „Molière” se făcu deabia în 1647 când se apucă să scrie și să joace teatru.

Și ca scriitor și ca actor Molière a avut de îndurat multe suferințe și în timpul vieții și după moarte. E destul să amintim, că arhiepiscopii Parisului și clericii au refuzat să-l înmormânteze. Numai după intervenția regelui a fost înmormântat în timpul nopții, în cimitirul Saint-Josef, în colțul rezervat condamnaților și celor fără stare civilă. Tot acolo a fost înmormântat mai târziu și La Fontaine. Cel puțin erau în bună companie.

Cu ocazia tricentenarului în țara noastră a fost sărbătorit de către Teatrul Național, reprezentând comedii de ale lui Molière, iar Dl Iorga a ținut o conferință, caracterizând pe Molière și opera lui.

Două sunt, după dl Iorga, însușirile capitale ale operei lui Molière, — tragicul sub surâsul înveselitor și latinitatea artei lui.

„E un profund tragic acest genial autor de comedie. El știe însă să prindă sub linia caricaturală a batjocorii, toată drama ascunsă a determinărilor, insuficiențelor și destinelor omenești. Prin formidabila știință a prezintării tipurilor de universală umanitate, Molière e singurul din dramaturgii, din scriitorii francezi, care stă alături de Shakespeare. Nici Corneille și nici chiar candrul și mărețul Racine n'au isbutit să dea privirilor și înțelegerilor din toate vremurile, — străbătând veacurile și moda, — tipuri de veșnicia celor liniștiți de mâna sigură a lui Molière. De aceea, spunea dl Iorga, nu un scriitor „clasic”, în înțelesul obisnuit și așa de trist al cuvântului, sărbătorește lumea acum, ci un scriitor viu, un contemporan, un permanent și prietenos cunoscut al sufletelor și aspirațiilor noastre.

Și mai e Molière un răspicat și deplin înfățișetor de latinitate. Mi-

loacele simple ale redării, disprețul pentru tot ce depășește linia și măsura, limpezimea și firescul, — iată însu irile caracteristice ale rasei sufletești, pe care o înfățișează cultura moștenitoare a mentalității și disciplinei latine.”

CRONICA.

Moartea lui Wladimir Korolenko

La 29 Decembrie a avut loc în fața unei asistențe imense la Pultava înmormântarea lui Korolenko în Ucraina. Înmormântarea s'a făcut pe socoteala statului; iar ziua ei a fost declarată zi de doliu național.

În adevăr, după Tolstoi, Korolenko era scriitorul cel mai iubit și cel mai stimat din Rusia. A avut o înrăurire puternică asupra spiritului mai multor generații și renumele său a mers mereu crescând.

Korolenko este unul din cei mai originali scriitori și profund omenești în întreaga lui operă literară. Una din cele mai răspândite și cunoscute opere ale sale este „Muzicantul Orb”.

Aproape nu există limbă în care să nu se fi scris ceva despre opera lui Korolenko și în care să nu fie traduse din lucrările marelui scriitor rus. Ca și ceilalți scriitori ruși, Korolenko a îndurat și el persecuțiile țariste fiind deportat în Siberia. Tot-d'una a fost în primele rânduri luptând pentru dreptate. După moartea lui a răma „Istoria moravurilor contemporane”, operă neterminată.

Mișcarea Culturală în Basarabia.

În toate librăriile din Basarabia, în afară de Chișinău, s'au vândut toamna asta 129 mii de cărți românești, 52 mii de cărți rusești, 6400 de cărți poloneze, 560 cărți bulgărești și 216 cărți ucrainene. După cum vedem numărul cărților românești vândute în Basarabia întrece de două ori numărul cărților de celelalte limbi la un loc.

Teatrul românesc în Bucovina

Se știe că în urma intervenției studenției din Cernăuți, organele oficiale au hotărât înființarea unui teatru național la Cernăuți. Deocamdată direcțiunea Generală a Teatrelor a luat dispozițiunea ca, până la înființarea trupei românești pe manente din Cernăuți. Teatrul Național din Chișinău să facă o stagiune de două luni, (Februarie și Martie) în capitala Bucovinei.

Trupa Teatrului Național din Chișinău este una din cele mai bune

din țară, numărând elemente de frunte și posedând un repertoriu ales.

Turneul marelui cântăreț rus Fedor Chaliapin.

Urișa sguđuire socială din Rusia, a risipit în toate colțurile pământului o parte din intelectualii și artiștii ruși. Însă mulți din ei au rămas în mijlocul suferințelor și greutăților de acolo. Unul din cei rămași, celebrul bas Fedor Chaliapin, care simpatizează cu regimul sovietic, a obținut dela guvernul Sovietelor, încuviințarea de a părăsi Rusia, spre a întreprinde un turneu prin Europa și America. El a repurtat în Londra un succes fără precedent, iar acum cutreeră America, însoțit de artista Lucreția Bori, d la Opera metropolitană din New-York.

O nouă sectă religioasă „Coloana de foc”

În orașul Zarepath statul New-Jersey din America s'a format o sectă religioasă nouă, care se numește „sectă religioasă Coloana de foc.”

Noua sectă religioasă s'a format sub influența doamnei Alma White.

Membrii noiei secte cred în satana, oficiindu-și serviciul religios cu muzică și dansuri.

Dna White, „episcopul” cindatei secte, și-a pus la dispoziția acestei secte, vasta ei instalație, cu clădiri mari și grădini bogate din orașul Zarepath.

Moartea unui filosof ceh

Ioseph Popper-Lynkus. Unul din cei mai spiritual și mai însemnați filozofii, Ioseph Popper-Lynkus, de origină cehoslovacă, a încetat din viață, în vârstă de 84 de ani. Operele sale, dintre cari e de citat ca mai de valoare „Fanteziile unui realist” au fost primite în întreaga lume cu deosebită admirație.

REDAȚIONALE

Pe această cale înștiințăm pe cetitori că părerile cuprinse în articolele iscălite privesc numai pe autorii lor, revista fiind o tribună liberă și obiectivă.

De oare ce în Februarie centrul stud. „Petru Maior” împlinește 60 ani de existență „Lumea Universitară” va comemora printr'un număr festiv acest eveniment. De aceea rugăm cu insistență pe toți cei ce vor să colaboreze la acest număr să ne trimită cât de curând materialul necesar. Amintirile și anecdotele sunt binevenite. *In special ne gândim la vechii membrii ai lui „Petru Maior”.*

ADMINISTRATIVE

Rugăm cu insistență persoanele cărora li se trimite „Lumea Universitară” ca în cazul când nu voesc a se abona, să ne înapoeze revista cu această mențiune. Cei ce doresc a se abona ne vor trimite costul abonamentului prin mandat postal.